

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, inšerati. Enostopna petil-vrstica, (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

Glasilno jugoslovanske socialne demokracije.

4. štev.

V Ljubljani, v sredo, dne 15. januarja 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inšerate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/I.

„Rdeči Prapor“

izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Deželni zbor in delavstvo.

Zadnji kranjski deželni zbor je v onem kratkem intermezzu, ko je imel nekoliko sposobnosti za delo, indirektno priznal, da ima tudi delavstvo v deželi svoje interese. Na predlog poslanca dr. Kreka je sklenil, ustanoviti pri deželnem odboru socialno-političen svet, v katerem naj bi bili delavci tudi direktno zastopani. Ta svet se je res konstituiral pod predsedništvom deželnega odbornika Povšeta ter je imel dve seji zaradi načrta o deželnem zavarovanju delavcev in uslužbencev za starost. Nedelavnost deželnega zbora je vzela tudi socialno-političnemu svetu vsako priložnost za delo, tako da ekzistira že davno le še na papirju.

Toda že nominalni obstanek tega sveta je važen, kajti v njem tiči priznanje deželnega zbora, da ima dežela socialno-politične naloge, in da mora vpoštevati tudi delavstvo.

Res je pač, da se kranjske dežele še ne more imenovati industrialne. Tistih par krajev, v kate-

rih je industrija nekoliko bolj razvita, se lahko našteje na prste. Toda bistro oko že lahko opazi, da se pripravlja tudi pri nas razvoj industrije, ki morda že v doglednem času izpremeni značaj dežele. A tudi brez obzira na to je delavstvo na Kranjskem zelo mnogostevilno, kajti bataljonom industrialnih delavcev se pridružuje legija obrtniških in poljedelskih delavcev, ter poslov. To so deloma jasno vedeli, deloma pa slutili poslanci, ko so glasovali za ustanovitev socialno-političnega sveta.

Važnost delavstva v deželi je torej nepreporno dejstvo. Kako pa odgovarja temu sestava kranjskega deželnega zbora?

V deželnem parlamentu je delavstvo kratkoma brez pravice in brez glasu. Zopet bodo v kratkem deželnozbornske volitve in zopet bo slika enaka. Le majhno je število onih delavcev, ki plačujejo toliko davka, da imajo volilno pravico tudi za deželni zbor; ogromna večina mora ostati doma in nima na sestavo bodočega deželnega zbora ne sence vpliva.

Če se je pa temu delavstvu priznalo, da ima opravičene interese, je logična posledica takega priznanja, da mora dobiti tudi priložnost, varovati jih. Splošna volilna pravica za deželni zbor je edini pravi zaključek iz te premise. Ako bi bile nedelavske stranke delavstvu desetkrat bolj prijazne, nego so in če bi bila ta prijaznost desetkrat bolj odkritosrčna, nego je, se vendar ne bi mogli delavci zadovoljiti s tem, da bi prišlo v deželni zbor nekoliko »prijaznih« poslancev. Varstva svojih interesov morejo delavci pričakovati in zahtevati le od svojih poslancev. Oni se ne morejo zanašati na to, da bodo drugi glasovali zanje, ampak sami morajo voliti s popolno, neomejeno pravico.

V zadnjem deželnem zboru je volilna reforma propadla. Za kulisami so bile razne mešetarije med

vlado in meščanskimi strankami, a kaj so obsegale, je ostalo javnosti tajno. Ve se le, da so se izjalovile vse. Novi deželni zbor se bo moral pač zopet pečati z volilno reformo in zato je važno, da povše delavstvo pravočasno svoje mnenje.

Glavni faktor v zadnjem deželnem zboru so bili klerikalci — in bodo v novem zopet, četudi je mogoče, da preide ta ali oni mandat v druge roke. Od njih bo torej usoda volilne reforme najbolj odvisna. Špekulacija, s katero gredo v volilni boj, je znana. Priborili bi si radi tako večino, da bi s pomočjo Nemcev brez liberalcev lahko sklepali o reformi. Če bi se jim to posrečilo, bi bilo skoraj gotovo, da predloži vlada zopet stari načrt, ki hoče sedanjim knrijam prikupati četrto, ohraniti fevdalnemu veleposestvu privilegij in izpromeniti nekaj v mestni kuriji.

S takim načrtom ne more delavstvo nikakor soglašati. Kajti taka reforma bi dala delavcem listek, ne pa volilne pravice. V splošni kuriji z velikimi okraji bi se delavstvo izgubilo v morju drugič glasujočih privilegiranih volilcev. Cela volitev bi bila nesramna burka. Veleposestniki bi zopet dobili deset mandatov, delavci pa nobenega.

Edini zistem, ki bi bil sprejemljiv za delavce, bi bil tisti, ki bi dosegal splošno in enako volilno pravico. Seveda ni dvoma, da bi tudi na podlagi take volilne pravice klerikalci dobili večino. Toda večino, ki si jo pribore v enakem boju, bi se ložje prenašalo, kakor bi tisto, ki jo porode privilegiji. Splošna in enaka volilna pravica bi pa vendar ustvarila tako podlago, da bi delavstvo dobilo zastopstvo, če tudi skromno. Slišalo bi se v deželnem zbornici glas delavstva in omogočena bi bila delavstvu kritična kontrola.

Delavci morajo torej odločno zahtevati, da se bodoči poslanci odrečejo brezplodnih eksperimentov in da si začrtajo za cilj jasno in brez ovinkov

PODLISTEK.

Nevarni socializem.

V.

«Osebnost! Osebnost!»

Bog pomagaj, kako so v skrbeh za osebnost dobrijani, ki se boje socializma. Človek bi mislil, da se izpolnjujejo v sedanji družbi vse njih želje tako popolnoma, kakor ne bi bilo mogoče v nobeni drugi organizaciji. Individualnost slavi prave orgije nevezanosti in samolastnosti. Nam, bolj zarknjenim skeptikom se seveda zdi, da tudi najbolj entuziastični optimizem ne najde lahko kraljestva osvobojenega individualizma na svetu, ki si ga je kapitalizem prilastil, razdelil, zapisal v zemljiščne knjige, rubriciral in numeriral. Prav narobe; zdi se nam, da ni bila osebnost niti v starokamneni dobi tako razveljavljena, kakor je sedaj.

Pa je sploh čudno. Nekoliko milijonov jih je na svetu, teh socialistov, ki napenjajo vse svoje moči, da bi strli kapitalizem, demolirali njegovo zgradbo in ki znašajo noč in dan material za stavbo socialistične družbe. Po vsem svetu je razširjena ta armada in čimveč je kje kulture, temveč je socializma. Menda se vendar ne more trditi, da so to milijoni samih tepcev, ki nimajo v svojih dušah drugega stremljenja, kakor iznebiti se svoje osebnosti in jo razbliniti v neko megleno skupnost brez-pomembnih števil.

Le vprašajte jih in povedali Vam bodo, da so danes stroji pri strojih, avtomati za industrialno delo, avtomati za produciranje aktov, avtomati za

tridesetletno enakomerno pometanje cest, avtomati za izrekanje sodb po neizpremenljivih paragrafi, avtomati za korakanje na komando »mars eins, zwei«, avtomati za vtepanje latinske slovnice v mlade glave . . . avtomati za celo življenje, avtomati v službi Njega neosebnega Veličanstva kapitalizma.

Osebnost!

Otroka vtaknejo v šolo s pedesetimi, šestdesetimi drugimi paglavci — včasih jih je še več — ubogi učitelj naj pa vsakega člana te imenitne čete individualno izobraža in vzgaja! V dobi, ko je osebnost še najbolj mehka, ko se jo še najtežje izpozna in opredeli in bi bilo treba največje pozornosti za vsako posebej in največ nege, nima kapitalistična družba sredstev za to. V ljudski šoli se začne uniformiranje in kaserniranje človeških duš.

Metoda je pa povsem utemeljena v kapitalističnem zistemu, kateremu nima šola vzgajati močnih individualnosti, temveč »dobre državljane« in »porabne delavce«. Preparirati jih mora za »red«, kateremu je osebnost sama po sebi nevarna, kajti v individualnosti je vedno nekaj revolucionarnega. Zato dela kapitalizem-gospodar instiktivno v šoli koncesije klerikalizmu-služabniku.

Gospodarske razmere odločujejo tudi dalje. Če ni denarja za študiranje, se pošlje fanta k mojstru, da se izučí čevljarstva ali mizarstva, čeprav tiči v njem morda tehničar, kemičar ali slavist. Morda se gre par let z gimnazijo, ali na univerzo ni misliti. Pravijo sicer, da nima fant nič preveč vere, ampak v semenišču je le še najcenejšo, pa gotov

je kruh potem in lepo je, imeti gospoda v družini. Zbogom individualnost! In če je spala prej, pa se zbudi, ko je že zapeta nova maša, le nikar ji ne odpirati duri, temveč zveži jo z vsemi vrvmi, po-teptaj jo, zadavi jo — čimbolj temeljito jo ugonobiš, tem bolj gotovo postaneš kanonik in škof.

Kje naj se izraža delavčeva osebnost? . . . Tam je stroj; ob sedmih zjutraj čaka na te. Z desnico pritiskaj, z levico vrtil — do dvanajstih. Popoldne zopet, jutri zopet in pojutrašnjim in tako dalje — nehal boš, kadar te bo konec. Zunaj sije solnce? In šmarnice cveto? . . . Kaj ti je mar! Žejen si lepote? . . . Le pojdi, napij se lepote. upijani se. Pa naj ti šmarnice dajo kruha in denarja za stanovanje, za obleko. Crkni, osebnost!

Svobodni poklici? Umetniki?

Seveda. Le koliko jih je, umetnikov, iznajditeljev, talentov, ki prenašajo krožnike po gostilnah, eksercirajo v kasernah ali pa prepisujejo dolgočasne tožbe pri advokatu, ker ni imela njih osebnost niti najnujnejših sredstev, da bi se bila emancipirala brezobzirnega gospodarskega imperativa!

Koliko jih je, priznanih umetnikov, ki danna dan terorizirajo svoje srce in svoje možgane, pa pišejo, slikajo, zidajo, kakor je vseč bogatemu buržvaju? Kajti kar bi izklesala ali vtila njih osebnost, bi obležalo »na trgu«. Oni pa, ki so ponosni in nočejo služiti idiotskemu mamonu, se lahko, če niso slučajno podedovali kupčijsko veljavnega bogastva ali pa zadeli velike srečke, zapros svojo osebnostjo v kamrico, kjer zmrzneta ali pa pogineta lakote oba — umetnik in osebnost,

Izjeme ne ovržejo pravila.

splošno in enako volilno pravico. Vsaka volilna reforma bo morala premagati ovire. Ako glede tega ni dvoma, tedaj je pa gotovo bolje, da se poskusi takoj odpraviti zapreke, ki so še na poti splošni in enaki volilni pravici, kakor pa, da se gre z enakim bojem za manjšim ciljem. Klerikalci imajo z vlado dosti tesne zveze; ako hočejo, postane splošna in enaka volilna pravica v prihodnjem deželnem zboru zakon. Če ne postane, bodo oni najbolj odgovorni.

Narodno vprašanje in Slovenci.

Med Čehi in Nemci se porajajo dan na dan projekti glede rešitve narodnega, bolje rečeno češko-nemškega vprašanja. Doslej pa še vedno ni nobenega znamenja, ki bi kazalo, da se misli le od daleč tudi na Slovence. Opozorili smo že na nevarnost, ki lahko nastane za nas, če se res uredi češko-nemške razmere brez nas. Nekoliko zadoščenja bi lahko našli v dejstvu, da se tudi drugi slovenski časopisi pečejo s tem vprašanjem in sicer večinoma v enakem zmislu, kakor mi.

Toda same časnikarske razprave ne prinesejo plodu, ampak če se hoče kaj doseči, je treba resnega dela. To je pa točka, glede katere se nikakor ne moremo strinjati z namigavanjem nekaterih listov, ki apostrofirajo poslance — caveant consules! Nikdar nam ni prišlo na misel, odrekati izvoljenim zastopnikom one važnosti, ki jim gre. Ampak če se ima rešiti tako važne vprašanje, tedaj ne zadostuje, da se prepusti poslancem taktiko in delo. Zakaj poslanci vendar ne zastopajo vsega naroda in če se sešteje vse manjšine, ki niso zastopane, tedaj se dobi veliko množico, ki ima pravico zahtevati, da se v tako važnih vprašanjih ne sklepa kar preko njenih glav.

Državnozborski poslanci so pa tudi samo izvrševalen organ volje svojih volilcev in nikakor ne gre, da bi se jim prepuščalo vso iniciativo. Ideja parlamentarizma ne polaga poslancem absolutistične moči v roke; ljudski zastopniki imajo zastopati — zato pa morajo poznati mnenje in voljo onih, ki jih zastopajo.

Ako je potrebno, da se poslanci informirajo v dnevni vprašanji pri svojih volilcih in da so z njimi v trajnem stiku, je to gotovo še bolj potrebno, če se hoče reševati narodno vprašanje. — Tega ne smejo reševati posamezne osebe, če so tudi poslanci, ampak to je prerogativa naroda.

Vpoštevati je treba, da narodno vprašanje tudi ni zadeva ene ali druge stranke. Zato tudi ne zadostujejo navadne strankarske poti. Kadar se hoče dobiti jasen vpogled v mišljenje pristavev, v nazore stranke, se skliče shode, zbornice, konference lastnih somišljenikov, pa se pride do cilja.

Tukaj tudi ta sredstva ne zadostujejo. Kajti — še enkrat povdarjamo — slišati je treba v tej

Se kapitalist se ne more bahati s svojo individualnostjo. Saj se najde te prikazni najmanj tam, kjer je največ bankovcev. Tudi je videti, da se ta osebnost najlažje asimilira razmeram. Vsekakor pa je treba, da se asimilira in to ni skoraj nič drugega, kakor da se zataji. Borza, konkurenca, konjunktura — to so v kapitalističnem svetu močnejši faktorji od individualnosti.

Svoboda človeške volje je stara bajka! Ampak na našem najboljšem vseh svetov, v dobi vse-mogočnega zlatega teleta, je ta svoboda tako temeljito obrezana, da bi jo Diogen lahko iskal s svojo svetilko, kakor je nekaj iskal ljudi. Okrutni mehanizem je naša družba, v katerem je eden zobček na kolesu, drugi kljuka, sam svoj pa ni nihče. In kaj producira ta orjaški avtomat, da bi bilo vsaj kaj tolažbe? Da bi poteptana in žrtvovana osebnost vsaj vedela, čemu se je kastrirala? Kaj? Denar meče iz žrela, dolgočasen denar, ki ga zopet požira, ne da bi se moglo osebnosti le za trenutek zjasniti lice zaraditega. Najosebnejše osebnosti se obola za kavarno ne dobe od tega bobnečega, hropečega, uničujočega vstvarjanja.

Zaman bi človek iskal estetike v tem procesu, ki je zoper in oduren. Zaman bi iskal v njem idej. Edina tolažba je, da poraja upornike in da obuja gnus. In najosebnejše in najmočnejše osebnosti so tiste, ki se najstrastneje upirajo in ki najsrčneje verujejo v pogin te brezdušne masinerije.

(Dalje.)

stvari narod. V ta namen je treba svobodnega narodnega parlamenta, kakor pomenijo zbori strank strankarske parlamente. Seveda bi moral tak zbor izključiti vsa vprašanja, ki se ga nič ne tičejo; vse njegovo delo bi se moralo osredotočiti na čisto narodno vprašanje.

Povdarjati ni treba, da bi bila taka pot že zaradi tega potrebna, ker bi le tedaj oni, ki bodo morali aktivno ravnati, imeli tako moralno moč, da bi jo mešetarji morali vpoštevati. Ako pride do obravnav, pa bi se teh udeleževali samo poslanci, bi bilo vendar njih stališče učvrščeno, če bi se lahko sklicevali na votum vsega naroda. To pa bi bilo tem bolj važno, ker je že danes gotovo, da bi prav Slovenci naleteli na ovire in težave, ne le pri nasprotnikih, ampak tudi pri mnogih narodnih «zaveznikih». Naj so mnenja glede detajlov kolikor koli različna, je vendar v glavnem gotovo, da je narodna avtonomija za Slovence edino izhodišče; a prav narodna avtonomija ne diši ne češkim meščanskim strankam, ki jahajo na svojem državnem pravu, ne poljskim, ki so zatelebane v deželno avtonomijo. Prav zato je pa treba, da nastopijo oni, ki bodo govorili v imenu naroda, z največjo avtoriteto in to je le mogoče, če se z absolutno pravico lahko sklicujejo na direktni mandat naroda.

Verjamemo, da tudi to ni brez težav, zlasti pri nas, kjer so strankarske strasti prikipele do vrhunca. Toda težave so zato na svetu, da se jih odpravi. Kdor se jih ustraši, naj prepusti delo in boj onim, ki se ne boje.

Volilna pravica na Pruskem.

Delavci na Pruskem so se naveličali. Brezpravnost, na katero so obsojeni v deželnem zboru, kjer velja reakcionarna, samo za potrebe pruskih junkerjev prirojena volilna pravica, po treh razredih, podobnih našim deželnozborskim kurijam, prenašajo tem težje, ker so se v Nemčiji že cele generacije privadile na splošno volilno pravico za državni zbor. Potrpežljivost, s katero so prenašali to brezpravnost vsa desetletja, se je zdela nam z našim impulzivnejšim elementom že težko razumljiva, zlasti odkar je avstrijsko delavstvo prisililo svojo državo, da je sprejela splošno in enako volilno pravico. Seveda je treba vpoštevati vse razmere na Pruskem, ki se v marsičem razlikujejo od naših. Skoraj gotovo je pa, da je zmagoviti boj avstrijskega delavstva za volilno pravico uplival tudi na pruske sodruge. Gibanje, ki se je sedaj razvilo, je tako mogočno, da nadkriljuje že v začetku vse pruske boje izza davnega časa.

Ko se je deželni zbor v Berlinu pretečeni teden sestal, je socialno-demokratska stranka sklenila, ponoviti svojo pragmatično zahtevo po splošni volilni pravici in porabiti v ta namen bolj energična sredstva, kakor doslej. Zvečer pred otvoritvijo zbornice so bili v vseh berlinskih okrajih številni, mnogobrojno obiskani shodi, na katerih se je povdarjalo delavsko zahtevo. K otvoritvi zbornice se je zbralo na tisoče delavstva pred parlamentarnim poslopjem, pelo se je delavske pesmi in doneli so viharni «hoch»-klici na splošno volilno pravico. Kancelar knez Bülow je imel odgovoriti na interpelacijo, ki jo je vložila svobodni-selna stranka glede volilne reforme. Navidezni uspeh pri zadnjih državnozborskih volitvah je napravil Bülowa zelo ošabnega. Mož si sugerira, da tiči v njem nekaj Bismarka in ta domišljavost ga je tako zapeljala, da je odgovoril na interpelacijo z brezobzirno prevzetnostjo. Dejal je, da namerava vlada pač predložiti zbornici načrt novega volilnega zakona, da pa nikakor ne misli na upeljavo splošne volilne pravice in da tudi ne predloži reforme v sedanjem zasedanju. Govoril je mnogo o varstvu interesov srednjih slojev, ali vsakdo je imel občutek, da gre samo za interese junkerjev.

Debata, ki se je razvila ob njegovem odgovoru, je že pokazala, da vodi Bülow nevarno politiko. Njegova vlada sloni, odkar je nastopil proti katoliškemu centru, na bloku, ki je sestavljen iz konservativne in iz raznih liberalnih strank. Že enkrat je bila ta zveza v nevarnosti. Sedanja nastop Bülowa je bil pa še bolj riskiran. Konservativci so pač vseskozi reakcionarni, liberalne stranke so slabotne. Ampak računajoč s to slabostjo, greši kancelar preveč. Kajti za one, ki imajo splošno volilno pravico v svojem programu, je bil njegov odgovor v deželnem zboru kakor klofuta. Blok itak ne uživa preveč simpatij med prebivalstvom

in je že davno tarča vsem humorističnim časopisom. Če pa kvitirajo svobodomislec zadnji udarec mirno, izgube lahko tla pod nogami. S svojo ošabnostjo je Bülow spraval blok, brez katerega ne more vladati, v zelo mučen položaj, vsaj tako gladko, kakor doslej, ne pojde več v pruskem deželnem zboru.

Kakorkoli pa prenašajo meščanski svobodomislec moralno klofuto in kolikorkoli je glede njih še odprtih vprašanj — delavci so dali kancelarju hitro jasen odgovor. Zadnja nedelja je bila v Berlinu tako viharna, da se glavno mesto Nemčije in Prusije že davno ne spominja takega dneva.

V mestu je bilo dopoldne osem, v okolici pa štirinajst socialno-demokratskih shodov. Udeležba je bila povsod ogromna. V 600 društvenih lokalih so se delavci zbirali in so korakali na shode, ki so bili kmalu tako prenapolnjeni, da so morali dvorane iz policijskih ozirov zapreti. Shodi so zborovali le kratek čas. Povsod se je sprejelo resolucijo, ki zahteva splošno in enako volilno pravico. Po shodih so korakali delavci v desetih sprevidih proti mestu, s ciljem «Pod lipami» in proti kraljevskemu dvoru. Prepevali so delavsko maršeljazo, klicali so «Hoch» na splošno volilno pravico, slišati je bilo pa tudi protestne klice zoper Bülowa.

Policija, ki je v Berlinu v takih slučajih izvenredno surova, je postavila močne kordone po vseh ulicah, ki vodijo v notranje mesto. Tudi vojaštvo je bilo poklicano na pomoč. Vendar se policiji ni povsod posrečilo, zadržati množice. Več čet je prišlo v notranji okraj.

Posebno stražo je dobil deželni zbor, kancelarjeva palača in kraljev dvor.

Na nekaterih krajih so trčile množice krepko s policijo skupaj. Tako se je razvil boj blizu Jerinoga mostu, kjer je tekla kri. Tudi Pod lipami, kjer je večja množica demonstrirala proti Bülowu, je policija večkrat potegnila sablje. Na drugih krajih so bile prave bitke med ljudstvom in policijo, zlasti v obmejnih okrajih. Pri oranjeburških vratih je stal cel gardni polk z nasajenimi bajoneti.

V notranjem mestu se je baje iz nekaterih hiš streljalo na policijo.

Šele ob osmih zvečer se je mesto večinoma pomirilo, toda tudi tedaj so se vršili še viharni prizori Pod lipami.

Po uradnih poročilih je bilo 25 oseb težko, mnogo pa lahko ranjenih.

Tudi po drugih pruskih mestih je bilo mnogo shodov in demonstracij.

Bülow je torej dobil prvi odgovor. Delavstvo mu je povedalo, da mu njegova ošabnost ne imponira. Že po tej nedelji se lahko sodi, da je boj pruskih socialistov resen. Če bo kancelar hotel za vsako ceno ostati na svojem ošabnem stališču, tedaj bo svojo trmo poplačal s tisto ceno, ki mu bo najbrže najtežja.

Politični odsevi.

Nemški nacionalci so v zadnjem času navdušeni za varstvo narodnostnih manjšin. Taka sentimentalnost obide meščanske narodnjake vselej, kadar se slučajno njih lastnim manjšinam v kakšnem kraju slabo godi. V Bukovini n. pr. so Nemci v manjšini napram Rusinom in Romunom. Časopis «Bukowinaer Nachrichten» se pa pritožuje, da se ne izpolnjuje nemških zahtev glede sol, glede gimnazije i. t. d. ter da se hoče pahniti Nemce narodno in politično v pogin. Baje se jih hoče na ta način prisiliti, da bi zapustili deželo. Te vesti, ki pač precej diše po pravljici, ali pa vsaj po pretiravanju, gredo po vsem nemško-nacionalnem časopisju in povsod se zahteva sedaj varstvo bukovinskih Nemcev. To bi bilo prav lepo, če ne bi nemška buržoazija sama zatirala manjšine drugih narodov, kjer le more. Za prusko politiko, ki hoče zatreti vse kulturno življenje Poljakov, se n. pr. avstrijski nemški nacionalci zelo navdušujejo. Enakopravnost Slovanov jim je v vseh deželah trn v peti, proti slovanskim solam so neprenehoma v boju. Mi ne odobravamo zatiranja nemških manjšin. Ampak čudno nazadnje ni, da plačujejo drugi klofute z udarci. Morda bi pa prav to lahko tudi nemški buržoaziji odprlo oči, da bi izpoznala ne le tujo, ampak tudi svojo škodo. Narodno vprašanje se mora rešiti za vso državo in za vse narode; krparije enkrat na enega, enkrat na drugega koncu pa ne vodijo nikakor do cilja.

Zvišanje častniških plač je eno tistih vprašanj, ki se rešujejo prav na avstrijski način. Vsak dan se razširjajo o njem druge vesti. Znano je, da se je avstrijska zbornica že v zadnjem zasedanju, precej po nepotrebnem, pečala z njim. Potem se je uradno naglašalo, da se reši to vprašanje vsekakor v tekočem zasedanju delegacij. Kmalu se je to dementiralo, a kmalu se je ponovila prva vest. Najnovejša verzija je ta, da sedanji delegaciji ne rešita te reči, ampak da se skliče že maja meseca nove delegacije, katerim bo takoj predložen dotični načrt in sicer tako, da bi zvišanje plač veljalo od novega leta. Sliši se pa tudi, da so težave z ogrsko vlado, ki sicer ne nasprotuje zvišanju, ampak zahteva za to koncesije v drugih vojaskih vprašanjih.

Ogrski minister za notranje zadeve je naznanil v finančnem odseku, da predloži tekom meseca marca parlamentu zakonsko osnovo glede splošne volilne pravice. Zakaj je treba čakati še do marca, je plemeniti grof Andrassy pozabil povedati.

Nemška kolonialna sramota se kaže v vsej nagoti na kazenski razpravi, ki je vsled tožbe znane bivšega komisarja dr. Petersa zoper urednika lista «Kölnische Volkszeitung» in zoper bivšega guvernerja iz Nove Gvineje von Beningse na zaradi žaljenja časti. Na razpravi se je med drugim prečitalo sledeče, nad vse značilno pismo:

«Najvažnejši dogodek je ta, da smo imeli državnega komisarja dr. Petersa za gosta. Prisel je od Kilimandžara, spremljal ga je baron Pechmann. Imeli smo gospoda pri zajtrku in potem tudi pri kosilu. Dr. Peters se pretirano zavzema za Vzhodno Afriko. Pripovedoval je, da dobi kuhinjski deček 150 udarcev, če poseže po sladkorju. Izpod 50 udarcev sploh ne začneja, češ, da se mora varovati prestiž. Pred kratkim je dal zamorskega fanta, ki ga je zalotil pri dekletu enega oficirjev, obesiti. To so vse njegove lastne pripovedi. Iz Bamba se mi je nekoliko dni pozneje poročalo, da je dal dr. Peters, ko mu niso dosti hitro prinesli vode, pretepsti vaše starešine. Ko je zahteval krme za svojega osla, pa je niso prinesli dosti hitro, je podtaknil enemu vaških starešin gorečo ušigalko pod ustnice in potem je hitro prišla krma. Sluga je plačal petindvajsetino tega, kar sem jaz navadno plačeval in ko se je mož pri njem pritožil, mu je dal naštetih petindvajset udarcev. Dejal je, če postane okrajni glavar v Tangi, da bo dal nekoliko domačinov obesiti in nekoliko starešin pretepsti...»

Peters je dal obesiti dekle Zagodjo, ki je pobegnila, ko jo je imel v zaporu. Priče pripovedujejo, da jo je dal najprvo pretepsti. Šibko, šestnajstletno dekle je bilo kmalu tako izprebito, da je bilo telo vse krvavo in se je videlo golo meso. Ko je vojski zapovednik Petersu naznanil, da je tako izmrcvarjena, da se je ne more več tepsti, je Peters dejal: «Zakaj ne bi bila izmrcvarjena? In zakaj se ne bi moglo več tepsti?» Vojskega zapovednika je potem poslal z nekim nalogom proč in ko je odšel, je dal Peters Zagodjo obesiti.

Na Danskem so se po dolgoletnem pogajanju zmenili svobodni konservativci z obema strankama levice, ki imajo skupaj večino v obeh zbornicah, da zahtevajo splošno in enako volilno pravico v občinskih zastopah za vse možke in ženske nad 25 leti. Za volitve ima veljati proporcionalni sistem.

Za Turčijo je bil važen shod, ki so ga imeli te dni delegati raznih narodov iz turške države v Parizu. Namen shoda je bil ustanovitev bojne organizacije vseh narodov in strank, ki so nezadovoljne s sedanjim absolutističnim vladanjem sultana. Shoda so se udeležili Armenci, Albanci, Arabi, Bulgari, Kurdi in Mladoturki. Posebno važnost se pripisuje udeležbi Mladoturkov, ki zastopajo turško inteligenco. Shod je sklenil sledeči program: 1. Odstavljenje sedanjega sultana. 2. Radikalno spremembo vladnega sistema. 3. Vpeljavo ljudskega zastopstva. Glede taktike se je sklenilo: 1. Neoboroženo opozicijo proti vladi. 2. Politični in gospodarski štrajki. 3. Odrekanje davkov. 4. Propaganda v vojski. 5. Splošna ustaja. Shod je izdal razglas, ki poziva prebivalstvo turške države na boj. Vsaka opozicionalna skupina ima ostati avtonomna, vse pa imajo nastopati sporazumno in kolikor mogoče enotno.

Dopisi.

Rogaška Slatina. Pri nas je navada, da hodi duhovščina ob Svetih treh kraljih od hiše do hiše blagoslovljat kruh. To se seveda ne godi za to, da bi ljudstvo imelo boljši kruh ali pa da bi se pod žegnanim kruhom pomnožil. Tak čudež se pri nas še nikdar ni zgodil. Namen je popolnoma drugačen. Blagoslov že nese, toda ne tistim, ki ga sprejemajo, tem več enim, ki ga dajejo. Tudi letos je hodil kaplan žegnat. Lani je vodil seboj mežnarja, letos pa že dva, da mu bo nosil nabrane reče: klobase, jajca, slanino in kar se že da pri-fehtati pri ubogem ljudstvu, ki pogostoma samo ne ve, kaj jesti. A mnogo so pa ljudje sami krivi, da se gode take reči še v našem času, ki se je vendar že nekoliko odmaknil srednjemu veku. Pri nas imamo n. pr. može, ki se štejejo za največje liberalce. To jim pa ni na poti, da povabijo popa, ki drugače nad njim zabavljajo, da se vse kadi, k sebi in ga potem razkošno goste in mu dajejo še denarja. Tak liberalizem naj si gospodje obesijo v dimnik. Če bi za ta denar kupili ubogim otrokom šolskih knjeg, bi storili veliko več koristnega. Pa jim seveda več velja, da se priliznejo popu. Saj se ne ve, kdaj da pride prav tudi to. Končno pa so seveda prosti. In če bi hodil pop samo tja, kamor je povabljen, naj bi že bilo. Da pa nadleguje ljudi, ki ga niso nikoli klicali in ki jih spravlja tak obisk le v zadrego, je popolnoma nepotrebno.

Umetnost in književnost.

«Komunistični manifest» je pravkar izšel v založbi časopisa «Naprej!» v Idriji. — Dobi se v vseh knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju, v upravi «Rdečega Praporja» in v založbi časopisa «Naprej!» v Idriji.

Domače stvari.

Prihodnji deželni glavar bo — dr. Šustersič. Ta novica se trdovratno širi po Ljubljani. Nekateri deželni uradniki že sedaj obhaja zona, drugi pa ponoči nimajo spanja: reveži ne vedo, kam bi! Pomagati hočemo tem junakom prepričanja in jim damo iz usmiljenja dober svet zastoj. Preden postane dr. Šustersič deželni glavar, bo vendar treba še volitev za deželni zbor. Gledajo naj torej, da se pri tej priliki izkažejo, ne sicer z izpovednim listkom — na tega dr. Šustersič nič ne da — pač pa s «pravilno» izpolnjeno glasovnico. In odpuščeni jim bodo vsi grehi, ki so jih storili, tavajoči v zmotnjavah liberalstva. Ne ostane jim pa tudi primerna nagrada za njihovo izpreobrnjenje, kajti obilo dobrih služb bo imel oddati prihodnji deželni odbor. In deželni glavar, torej dr. Šustersič, bo vendar personalni referent!

Neslanosti. Iz Trsta nam pišejo: Tetka «Edinost» zopet poučuje. Čeravno bi že davno lahko vedela, da se med socialnimi demokrati živ krst ne zmeni za njene dobre nauke, jo vendar vsak hip spopade pastorska manija, da pridiga in poučuje. Če bi znala polemizirati, bi se bila tekom svojega predolgega in dolgočasnega življenja morda razvila — če ne v dober, pa vsaj v resen list. S svojim neslanim poučevanjem se pa le dela smešno. Poka bi bilo njeno uredništvo samo najbolj potrebno, saj tako slabo informiranega, v najprimitivnejših rečeh tako slabo poučenega, nerodno urejenega in na smrt dolgočasno pisanega lista ni kmalu najti. Svoje sladke sentence lahko vsiljuje svojim potrpežljivim pristavem in če ima kaj preveč, lahko poučuje nje. Socialne demokrate naj pa pustijo svojo šolarsko pedagogijo lepo pri miru. Če se ji ljubi, napadati nas, se ne bomo jokali, kakor se doslej nismo. Če se hoče lagati, se bomo pomilovalno smehljali, kakor smo se doslej. Ampak da blamira vse Slovence s svojo lužasto pisavo, jezi končno vsakega pametnega Slovenca. Kajti ljudje ne pravijo «Edinost je bedasta» — s čemur bi je pribili resnico — ampak po listu sodijo narod in pravijo «Slovinci so tepci».

Poštna hranilnica je imela dne 12. t. m. svoj petindvajsetletni jubilej. Tekom tega časa je naraslo število vlagateljev na več kot na dva milijona; zavod hrani okrog sedem milijonov kron. Čekovni promet se je mogočno razvil, okrog 80.000 čekovnih računov je pri poštni hranilnici. Pri posredovanju državnih dolgov igra poštna hranilnica važno ulogo. Država je imela leta 1906. od poštnih hranilnic 7.427.189 kron dohodkov.

Za mesečno razsvetljavo je močno gibanje v Benetkah. Stvar je na prvi pogled nekoliko čudna. Zbira se podpise, v časopisju in drugod se protestira zoper nočno razsvetljavo na Velikem kanalu, ki nadomešča Benetkam glavno ulico. Mestni svet je sklenil, razsvetliti kanal električno, tembolj ker je promet tudi ponoči velik. Toda — pravijo nasprotniki — kanal izgubi tedaj vso svojo poezijo, ker ni lepšega, kakor če sveti mesec na mirno laguno. Voziti se v mesečini s čolnom po kanalu, pa brenkati morda še na mandolino, je res lep užitek. A kaj bi bilo z mesečino v električni razsvetljavi? ... Ljubljancanom hvala bogu ni treba protestirati zoper boljšo razsvetljavo; pri nas skrbita že magistrat in elektrarna, da je ni.

Dični dr. Laginja, ki se v vseh letih svojega parlamentarnega življenja ni naučil ničesar, je tudi velik militarist. Na zadnjem svojem shodu, ki je bil v vsakem oziru precej klavern, je napovedal, da bo skrbel za povečanje mornarice. To je dr. Laginji nujno. Socialno-demokratski predlogi zoper draginjo mu niso bili nujni. Pomagal bo rajši državi, da izpreša iz ubogega ljudstva še več za barke in kanone.

Gospod Rasto Pustoslemšek vabi socialne demokrate na sejo odbora za prireditve Trubarjeve slavnosti. Vabilo je kar v «Slovenskem Narodu». Hvala. Mi smo povedali svoje mnenje o tem odboru s svojim «nestrankarskim» častnim načelnikom že, preden je slavni odbor sklenil, da nas počasti iz druge roke z oklicem. Naše mnenje se ni prav nič izpremenilo in ni povoda za to. Če slavi Hribar Trubarja, se nam zdi to taka blasfemija, da bi si morali najprej vzeti vse možgane iz glave, če bi hoteli sodelovati pri taki slavnosti. Gre se le za vprašanje, kako se bo dalo slovenski narod najbolje obvarovati blamaže, da slave katoliško-klerikalni priveski protestanta Trubarja, avstrijski reakcionarji pa revolucionarja Trubarja. Vabila na tako sodelovanje pa odklanjamo. Ni se treba truditi nikomur.

Deželnozbornske volitve na Kranjskem «Slovenec» trdi, da postavijo liberalci za deželni zbor sledeče kandidate: Za Ljubljano Tavčarja in Hribarja; za dolenski mesta Jutraša; za Kamnik, Trzin in Radovljico dr. Trillerja; za Kranj in Skofjo Loko Pirca; za notranjska mesta in trge Lenarčiča ali dr. Novaka; za trgovsko zbornico dr. Majarona; za Idrijo Gangla. — Odgovornost za to vest prepustimo «Slovencu».

Plesno veselico priredi podružnica kovinarskega društva na Jesenicah v nedeljo, 26. t. m., ob 7. uri zvečer v gostilni pri «Zvitem rogu». Čisti dohodek je namenjen za podpore. Na veselici igra tovarniška godba.

Dekan Arko, bivši deželni poslanec za idrijsko mesto, je sklical 11. t. m. zvečer javni shod kat. pol. društva, na katerem je poročal o «svojem delovanju». Bahal se je, da je njegova zasluga (in zraven še dr. Šustersičeva) podržavljenje realke, zboljšanje plač rudarjev, paznikov, idrijskih učiteljev, preureditev ljudske šole idrijske, zboljšanje čipkarske šole i. t. d. i. t. d. Ljudje so se mu smejali. Mož je bil ves zmešan, nervozen... Za njim je govoril sodr. A. Kristan, ki je dokazal v jedrnatih besedah, da to, kar je povedal dekan, ni vse skupaj nič res. Zborovalci so sodr. A. Kristanu burno pritrjevali. Dekan je na to odgovarjal, in ko zborovalci klerikalnemu kolovodju Kavčiču radi njegovega postopanja v zadnjem mezdnem gibanju niso pustili sploli govoriti — je zaključil shod, češ: zdaj sem jih, in mislil jo je odkuriti. Ali na tribuno je stopil sodr. A. Kristan ter otvoril volilni shod in pozval dekana, da počaka na odgovor in na druga izvajanja o njegovem poslanem delovanju. In sodr. A. Kristan je začel neusmiljeno obdelovati dekana izvajanja, klerikalno politiko v deželni zboru, v državnem zboru in v javnem življenju sploh. Pokazal in dokazal je prodajno politiko klerikalcev, katerim je politika le strankarski kšeft. Opozoril je zborovalce na nečuvno počenjanje klerikalcev glede draginje, glede carinske zveze ter nagodbe Avstro-Ogrske. Po sodr. A. Kristanu sta govorila še sodruge Iv. Stravs in Ivan Kokalj, ki sta pokazala moža kot «ljudskega prijatelja» v pravi luči. Kako misli o delavcih ta mož — o tem ni treba nič drugega navesti kot njegov izrek, «da je polenta za rudarja najboljša».

Shod 11. t. m. je bil za dekana ljudska sodba, ki ga je obsodila. Zagotovljen je dekan prav lahko, da za Idrijo ne bo on nič več poslančeval.

Iz zakulisja liberalne stranke. Po kmetijskih občinah liberalci ne bodo ob sedanjih deželnozbornskih volitvah nastopili nič več kot liberalci, ampak kot — agrarci, kot kmečka stranka. Te dni se bo vršil shod v Postojni, kjer se bo določilo postopanje agrarcev in pa kandidate. Vodstvo teh agrarcev je poveril Ivan Hribar mlademu dr. Gregorju Žerjavu, katerega smatrajo liberalci sedaj za svojo najboljšo akvizicijo. Dr. Gregor Žerjav je sedaj mož, ki bo podaljšal pozicije liberalcev s kandidati agrarcev. Kolikor pa mi poznamo razmere na deželi, je agrarna stranka z Žerjavom ter Ribnikarjem vred mrtvorjeno dete ter brez vsakega pomena. Značilno pa je za liberalno stranko pod vodstvom krščanskega demokrata Ivana Hribarja, da je zanjo dr. Gregor Žerjav vodilni politični mož!!

Agrarni kandidat za okraj Idrija-Vipava je znani veleposestnik Kajetan Premrov vitez pl. Premerstein iz Ljubevca pri Idriji.

Socialni pregled.

Iz rudarske statistike. Poročilo o avstrijskem rudništvu leta 1906, ki je pravkar izšlo, pokazuje v marsikaterem oziru žalostne številke. Nezgode v rudnikih so se pomnožile za 173. Ubitih je bilo 169 rudarjev, pohabljenih pa 1717. Iz statistike bratovskih skladnic je pa razvidno, da je 22.204 boleznih povzročilo ponesrečenje pri delu. Vseh slučajev boleznih je bilo 143.572. Kaj to po-

meni, se razume šele, če se izve, da je bilo vseh rudarjev sploh le 138.265. Vsled ponesrečenja pri delu je umrlo 195 rudarjev, za delo nesposobnih jih je postalo 195 vsled ponesrečenja in 2558 iz drugih vzrokov.

Od smrtnih ponesrečenj odpade 42,4 odstotkov na črni premog, 50,3 odstotkov na rujavni premog, 2,9 na železo, in 53 odstotkov na druge kovine. V rudnikih črnega premoga je 67.115 delavcev, v onih rujavega oglja pa samo 53.064.

Od težkih nesreč odpade 42,2 odstotkov na črni premog, 48 odstotkov na rujavo oglje, 3,3 odstotki na železo in 6,3 odstotkov na druge kovine.

Iz stranke.

Deželna goriška konferenca. V nedeljo, 19. t. m., ob 10. dopoldne je v Gorici v »Delavskem Domu« deželna konferenca z dnevnim redom: »Deželnozbornske volitve«.

Politični odbor za Primorsko se je na zadnji seji pečal z vprašanjem deželnozbornskih volitev in je sklenil, goriškim sodrugom priporočati, naj se jih udeležijo. V tem zmislu je tudi poročal izvrševalnemu odboru stranke. Nedeljska konferenca ima definitivno sklepati o tem vprašanju in eventualno tudi nominirati kandidate. Zaradi tega se vabi vse goriške organizacije, naj zanesljivo pošljejo svoje delegate na to konferenco. Važnosti dnevnega reda ni treba še naglašati. Vsekakor je treba, da se vprašanje reši na tej konferenci, ker se mora porabiti čas. Vsak delegat naj prinese mandat svoje organizacije s seboj.

Italijanski sodrugi na Goriškem so sklenili, da se v italijanskem delu dežele udeležijo deželnozbornskih volitev z lastnimi kandidati.

Volilna okrajna konferenca za brežiški in laški okraj bo v nedeljo, dne 26. prosinca t. l., ob 9. uri dopoldan v gostilni g. J. Moserja na Zidanem mostu z dnevnim redom: 1. Poročilo. 2. Organizacija in taktika. 3. Časopisje. 4. Razno. Sodrugi v okraju so naprošeni, da naznanijo svoje naslove sodrugu Ignaciju Sitterju, Trbovlje. Za okrajni odbor: Ign. Sitter.

Zaupniki lokalne organizacije v Spodnji Šiški se zberajo v petek, dne 17. t. m., ob 1/8 uri zvečer v Vodnikovi gostilni. Točen prihod potreben, dnevni red važen!

Stalna organizacija za vodmatski in kolo-dvorski okraj priredi v torek, dne 21. t. m., ob 1/8 uri zvečer v salonu Pavšekove gostilne na Martinovih cestah poučno predavanje, na katero vabi tem potom vse sodruginje in sodruge. Predavatelj je sodrug Etbin Kristan. — Informacije v strankarskih zadevah daje v tem okraju sodrug Josip Petrič, Radeckega cesta št. 28.

Iz Idrije. V nedeljo, 19. t. m., bo izvanredna konferenca za Idrijo in okraj Idrija—Vipava. Radi zaupnikov iz oddaljenih krajev se začne konferenca šele ob poldnevih popoldne. Glavni dnevi red je: Razgovor o deželnozbornskih volitvah za Idrijo in okraj Idrija—Vipava, ter določitev eventualnih kandidatov. — Izvrševalni odbor stranke je povabljen na konferenco.

Shodi.

Javornik. V občini Koroška Bela, kateri pripada tudi Javornik, bi morale biti nove občinske volitve. Kakor vse kaže, se bodo pa zavlekle. Stvar je pa ta: Občina Koroška Bela obstoji iz štirih vasi in sicer: Koroška Bela, Javornik, Javorniški Rovt in Potoki. V vseh skupaj je 323 volilcev. Davkoplačevalci, ki imajo volilno pravico, plačajo skupaj 6655 kron direktnega davka. To svoto se razdeli na tri dele in tako se po davku razdeli volilce na tri razrede. V prvi razred pride komaj 14 volilcev, ker je javorniška tovarna sama zase močan davkoplačevalec; v drugem razredu je 32 volilcev, tretji jih ima pa 277. Vsak razred voli po pet odbornikov, toraj skupaj 15; vrhu tega pa voli še vsaka podobčina po enega posebnega zastopnika, tako da je v občinskem odboru 18 odbornikov in 1 tovarniški yirilist. Na zadnji seji je pa predlagal občinski odbornik Verwegar kot zastopnik tovarne, naj se spremeni volilni red za podobčinske zastopnike, do katerih nimajo obrtniki in delavci nič pravice. Te zastopnike voli samo 108 volilcev brez obzira na razrede, ker plačujejo podobčinske davke. Ta davek nima nobene doklade. Plača pa vsak kmet za 1/2 zemljišča 6 kron

na leto, za 1/3 zemljišča 3 krona in za 1/4 zemljišča 2 kroni. S tem davkom se vzdržuje podobčinske gozde in planine. Do teh pravic ne more priti nihče; je jih pa na Koroški Beli 75, v Javorniku in na Javorniškem rovtu 32 in na Potokih 12 takih posestnikov. Vse druge potrebe so pa naložene na direktne davke. To je torej hotel Verwegar reformirati. Ostal je pa z enim glasom v manjšini, a prizval je na okrajno glavarstvo. Vsekakor kaže vse, da se bo stvar sedaj preveč zavlekla z rekurzi od obeh strani.

V nedeljo smo pa imeli zaradi občine velik shod, katerega se je udeležilo zelo veliko število delavcev in kmetov. Za predsednika je bil izvoljen sodrug Ogris, za zapisnikarja pa sodrug Prima. Potem je poročal sodrug Kristan iz Ljubljane o nalogah občine v socialnem pogledu in o položaju v občini. Shod je končno sklenil, da se socialni demokratje samostavno udeležijo občinskih volitev.

Izšla je druga knjiga znamenitega romana

Pod spovednim pečatom

Stane 2 K.

Dobi se v upravnistvu »Rdečega Prapora« v Ljubljani, v založbi časopisa »Naprej!« v Idriji, v knjigarnah L. Schwentner v Ljubljani, A. Gabršček v Gorici, K. Florian v Kranju kakor tudi v vseh drugih knjigotržnicah.

Kdor še nima prve knjige romana

Pod spovednim pečatom

nabavi naj si tudi to. Stane 2 K 60 vin. Roman »POD SPOVEDNIM PEČATOM« je napisal bivši katoliški kapelan Hans Kirchsteiger, poslovenil ga pa je pisatelj Etbin Kristan.

Čitajte in razširjajte brošure:

„Socializem“.

Cena 20 vin.

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Cena 10 vin.

Zakaj smo socialisti?

Cena 14 vin.

Komunistični manifest.

Cena 40 vin.

Te brošure se dobe pri upravi »Rdečega Prapora« v Ljubljani, pri upravi časopisa »Naprej!« v Idriji in po vseh knjigarnah.

Sodrugi, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . . Agitujte povsod za „Rdeči Prapor“!

Spreten strojnik
izurjen elektrotehnik, izvežban
tudi za nadstrojnika
išče primerne službe.

Ponudbe na Emil Mikšovič, strojnik, Luhašovice, Morava.

Šaljive bazare

kakor tudi vse

slavnostne predmete

dobavlja najceneje

WUNIBALD PLANN

Dunaj, VI/2, Wallgasse 19

(poleg Raimundtheater).

Putniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in
na najboljše potovali naj se obrnejo
Simona Kmetelca
v Ljubljani Kolo-dvorske ulice 20.
Iskoverstna Pojasnuta daje se brezplačno.

Stanje hranilnih vlog:
24 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
860.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

26—15

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2% na mesec in na vrednostne listine pa po 5% na leto.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 168.

v Ljubljani

Telefon št. 168.

priporoča svojo

izborna pivo v sodecih in steklenicah.

Telefon št. 187.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Telefon št. 187.

26—5